

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра психіатрії, наркології, медичної психології та психотерапії

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної роботи

Едуард БУРЯЧКІВСЬКИЙ

« 01 »

вересня ____ 2025 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПСИХІАТРІЯ, НАРКОЛОГІЯ»**

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Галузь знань: 22 «Охорона здоров'я»

Спеціальність: 221 «Стоматологія»

Освітньо-професійна програма: Медицина та стоматологічна практика

Програму складено на основі освітньо-професійної програми «Медицина», підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 221 «Стоматологія» галузі знань 22 «Охорона здоров'я», ухваленою Вченою Радою ОНМедУ (протокол №10 від 27 червня 2024 р.).

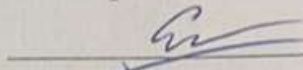
Розробники:

Зав. каф., проф. Опря Є. В.

Завуч каф., доц. Чернова Т. М., доц. Горячев П.І.

Програму обговорено на засіданні кафедри психіатрії, наркології, медичної психології та психотерапії

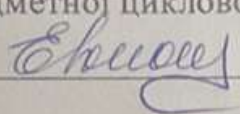
Протокол № 1 від «26» серпня 2025 р.

Зав. кафедрою д. мед. н., проф. Євген Опря

Погоджено із гарантом ОПП Анатолій ГУЛЮК

Програму ухвалено на засіданні предметної циклової комісії з терапевтичних дисциплін ОНМедУ, Протокол № 1 від « 29 » серпня 2025 р.

Голова предметної циклової методичної комісії з терапевтичних дисциплін,

 Олена ВОЛОШИНА

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Загальна кількість: Кредитів: 1 Годин: 30 Змістових модулів: 2	Галузь знань 22 «Охорона здоров'я» Спеціальність 221«Стоматологія» Рівень вищої освіти другий (магістерський)	Денна форма навчання
		Обов'язкова дисципліна
		Рік підготовки: 3
		Семестри V - VI
		Лекції 4 год.
		Семінари 0 год.
		Практичні заняття 14 год.
		Лабораторні заняття 0 год.
		Самостійна робота 12 год.
		у т.ч. індивідуальні завдання 0 год.
		Форма підсумкового контролю – залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: Метою викладання навчальної дисципліни «Психіатрія, наркологія» є придбання здобувачами вищої освіти теоретичних знань і практичних навичок стосовно первинної діагностики, лікування, профілактики психічних розладів, психосоціальної реабілітації пацієнтів з психічними розладами, в тому числі обумовлених прийомом психоактивних речовин, необхідних на первинному рівні надання медичної допомоги.

Завдання:

1. Вивчення етіології, патогенезу, типів перебігу та клінічних проявів психічних та психосоматичних розладів,
2. Формування вмінь та навичок визначення попереднього діагнозу психічних та психосоматичних розладів.
3. Опанування вмінням визначати тактику ведення пацієнтів з психічними розладами.
4. Удосконалення навичок використання методів профілактики психічних та психосоматичних розладів.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних компетентностей:

Загальні:

- ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
 ЗК3. Здатність застосовувати знання у практичній діяльності.
 ЗК13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Спеціальні:

- СК1. Спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні данні.
 СК2. Спроможність інтерпретувати результат лабораторних та інструментальних досліджень.

- СК3. Спроможність діагностувати: визначати попередній, клінічний, остаточний, супутній діагноз, невідкладні стани.
- СК7. Спроможність визначати тактику ведення пацієнтів із захворюваннями органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області з супутніми соматичними захворюваннями.
- СК14. Спроможність ведення нормативної медичної документації.
- СК16. Спроможність до організації і проведення реабілітаційних заходів та догляду у пацієнтів із захворюваннями органів ротової порожнини та ЩЛО.

Програмні результати навчання (ПРН):

- ПРН 2. Збирати інформацію про загальний стан пацієнта, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів щелепно-лицевої ділянки, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (за списком 5).
- ПРН 4. Визначати остаточний клінічний діагноз дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення та логічного аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи (за списком 2.1).
- ПРН 9. Визначати характер режиму праці, відпочинку та необхідної дієти при лікуванні стоматологічних захворювань (за списком 2) на підставі попереднього або остаточного клінічного діагнозу шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.
- ПРН 10. Визначати тактику ведення стоматологічного пацієнта при соматичній патології (за списком 3) шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.
- ПРН17.Дотримуватись здорового способу життя, користуватися прийомами саморегуляції та самоконтролю.
- ПРН 20. Організувати необхідний рівень індивідуальної безпеки (власної та осіб, про яких піклується) у разі виникнення типових небезпечних ситуацій в індивідуальному полі діяльності

Очікувані результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

Знати:

клініку, діагностику, лікування найбільш поширених психічних розладів.

Вміти:

- Збирати дані про скарги, анамнез хвороби, анамнез життя при психічних розладах
- Виділяти провідний клінічний симптом або синдром. Встановлювати попередній діагноз, здійснювати диференціальну діагностику та визначати клінічний діагноз при психічних розладах.
- Визначати принципи лікування психічних захворювань.
- Діагностувати невідкладні стани при психічних захворюваннях.
- Визначати тактику та надавати екстрену медичну допомогу при психічних захворюваннях.
- Визначати тактику ведення осіб, що підлягають диспансерному нагляду при психічних захворюваннях.

- Дотримуватися вимог етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій області

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Тема 1. Предмет та завдання психіатрії та наркології. Організація допомоги хворим із психічними порушеннями. Особливості організації психіатричної та наркологічної допомоги. Методи психіатричного дослідження. Класифікація психічних розладів, поняття психопатологічного симптому, синдрому та захворювання, реєстри психічних розладів.

Предмет і завдання психіатрії та наркології, їх місце серед інших розділів медичної науки. Принципи амбулаторної і стаціонарної допомоги хворим з психічними розладами в залежності від їх етіології, клінічних проявів і особливостей перебігу. Правові принципи психіатричної допомоги.

Роль лікаря стоматолога в наданні медичної допомоги хворим із симптоматичними (особливо граничними непсихотичними) психічними порушеннями. Сучасна структура організації психіатричної допомоги. Особливості структури стаціонарів для психічно хворих. Перша і невідкладна допомога хворим із психічними порушеннями, основні показання до госпіталізації. Організація амбулаторної психіатричної допомоги. Роль лікаря стоматолога у виявленні психічних захворювань і розладів.

Клініко-психопатологічне дослідження. Метод спостереження і самоспостереження. Цілеспрямована психологічна бесіда. Значення параклінічних методів у психіатричній діагностиці.

Поняття психопатологічного симптому, синдрому та захворювання. Питання класифікації психічних розладів. Синдромологічна класифікація психічної патології. Поняття про реєстри психічних розладів як основу класичної психіатричної діагностики. Характеристика реєстрів психічних розладів. Поняття психотичного та непсихотичного розладу, органічного дефекту психіки.

Тема 2. Загальна психопатологія: симптоми і синдроми розладів відчуття, мислення, емоційно-вольової та когнітивної сфери. Порушення свідомості та самосвідомості. Психопатологічні синдроми.

Порушення відчуттів: гіперестезії, гіпестезії, анестезії, сенестопатії. Порушення сприймань: ілюзії (афективні, інтерпретативні, парейдолічні). Психосенсорні розлади: метаморфопсії та порушення схеми тіла (аутометаморфопсії). Галюцинації: зорові, слухові, нюхові, тактильні та інших аналізаторів. Справжні галюцинації та псевдогалюцинації. Імперативні, коментуючі та нейтральні. Уявлення, фантазування нормальне та патологічне. Способи виявлення розладів відчуттів, сприймань та уявлень. Особливості спілкування та лікування хворих з порушеннями відчуттів та сприймання в стоматологічній практиці.

Патологічне посилення пам'яті - гіпермнезія. Патологічне ослаблення пам'яті - гіпомнезія. Втрата пам'яті - амнезія (репродукційна, фіксаційна, ретроградна, антероградна, прогресуюча). Парамнезії: псевдоремінісценції, конфабуляції, криптомнезії. Особливості розладів пам'яті при різних захворюваннях. Особливості обстеження та лікування хворих з порушеннями пам'яті в стоматологічній практиці.

Порушення мислення за темпом (сповільнення, зупинка, прискорення), за логічним зв'язком (деталізація, паралогічне мислення, резонерство, розірваність). Нав'язливі ідеї (хворобливого міркування, нав'язливий рахунок, нав'язливі спогади та ін.). Надцінні ідеї (винаходу та відкриття, ревнощів, сутяжництва, іпохондричні та ін.). Маячні ідеї (відношення, переслідування, отруєння, впливу, шкоди, ревнощів, величності, самозневаги, самозвинувачення, іпохондричні, релігійні та ін.). Порушення інтелекту: деменція, олігофренія, межова розумова відсталість, інфантилізм. Особливості

спілкування та лікування хворих з порушеннями мислення та інтелекту в стоматологічній практиці.

Порушення сили емоцій - патологічне посилення позитивних емоцій (гіпертімія, ейфорія, манія); патологічне посилення негативних емоцій (гіпотімія, депресія, страх, тривога). Патологічне послаблення емоцій (апатія, емоційна холодність, емоційна тупість). Порушення стійкості емоцій (емоційна лабільність, слабодухість, експлозивність, емоційна інертність (торпідність). Порушення адекватності емоцій (неадекватність емоцій, амбівалентність, фобії, дисфорії, патологічний афект). Способи визначення порушень емоцій. Значення емоційного стану пацієнтів для обстеження та лікування хворих в стоматологічній практиці.

Вольові розлади: абулія, гіпобулія, гіпербулія, парабулії. Розлади уваги: підвищене відволікання, підвищена прикутість, підвищена виснажливість. Компульсивні потяги (дромоманія, діпсоманія, наркоманія, піроманія, ігрова (гемблінг), Інтернет-залежність та ін.). Обсесивні потяги. Амбітендентність. Психомоторні розлади: збудження, ступор. Особливості обстеження та лікування хворих з порушеннями ефекторної сфери в стоматологічній практиці.

Афективне звуження свідомості. Синдроми пригнічення свідомості: оглушення, сопор, кома. Синдроми потьмарення свідомості: астенічної сплутаності, деліріозний, онейроїдний, аментивний, синдром сутінкового стану свідомості. Синдроми дереалізації та деперсоналізації. Методи визначення стану свідомості та його порушень. Особливості надання стоматологічної допомоги хворим з порушеннями свідомості.

Межові неспсихотичні синдроми: астенічний, невротичні (неврастенічний, обсесивно-фобічний, дисморфофобічний, істеричний), депресивний, іпохондричний, соматоформний. Психотичні синдроми: депресивний, маніакальний, параноїдний, параноїдальний, дисморфоманічний, кататонічний, гебефренічний, деліріозний, онейроїдний, аментивний, астенічної сплутаності свідомості, сутінкового стану свідомості, галюциноза. Дефектно-органічні синдроми: психоорганічні, Корсаковський амнестичний, олігофренії, деменції. Значення діагностики психопатологічного синдрому для вибору метода невідкладної терапії та наступного обстеження хворого в стоматологічній практиці.

Тема 3 : Екзогенні психічні розлади. Епілепсія. Неврози. Гострі невротичні реакції Бойова психічна травма та її наслідки

Психічні порушення при інфекційних порушеннях. Тактика лікаря-стоматолога з хворими на психічні розлади при хронічних інфекціях та ВІЛ-інфікованими.

Психічні порушення при черепно-мозкових травмах. Особливості психічних порушень в найгостріший, гострий та пізній стадії травматичної хвороби. Резидуально-органічні наслідки черепно-мозкових травм. Тактика лікаря-стоматолога з хворими на церебрастенію, енцефалопатію, травматичну епілепсію.

Психічні порушення при інтоксикаціях та внаслідок екологічно несприятливих впливів при лікарських, харчових, промислових та побутових отруєннях. Психологічні особливості людей, що мешкають в екологічно несприятливих зонах, особливості психічних порушень, які викликані екологічно несприятливими факторами. Тактика лікаря-стоматолога з хворими, які страждають психічними розладами при промислових та лікарських інтоксикаціях, внаслідок екологічно несприятливих впливів (у тому числі пострадіаційних). Особливості психічних порушень при патології порожнини рота та щелепно-лицевої ділянки (остеомиєліт, пухлини).

Визначення понять епілептиформний синдром, епілепсії. Пароксизм, його клінічна характеристика. Первинна (генуїнна) та вторинна (симптоматична) епілепсія. Класифікація епілептичних пароксизмів. Генералізовані припадки: великий судомний припадок, тактика лікаря-стоматолога з надання допомоги хворому; абсанси, особливості ведення стоматологічних пацієнтів. Епілептичний статус, невідкладна допомога у

практиці лікаря-стоматолога. Визначати хворих на сутінкове потьмарення свідомості та особливості тактики лікаря-стоматолога. Зміни особистості у хворих на епілепсію, тактика лікаря-стоматолога. Принципи лікування епілепсії: комплексність, тривалість, індивідуальність. Аналіз провокуючих факторів.

Класифікація неврозів, розподіл за клінічною картиною і перебігом (короткочасні гострі, пролонговані, хронічні, невротичний розвиток). Клінічні особливості, загальні для всіх неврозів і характерні для окремих форм: неврастенії, істерії, неврозу нав'язливих станів, невротичних тривожних розладів, невротичної депресії; соматоформні розлади.

Невротичні реакції: депресивна реакція, неврастенічна реакція, істерична реакція, психастенічна реакція, параліч емоцій. займає значне місце в структурі бойових уражень. Вона в 3-4 рази збільшує психічну захворюваність в армії і на 10-50% послаблює боєздатність збройних сил.

Бойова психічна травма розглядається як патологічний стан ЦНС, особливості патогенезу та феноменології якого визначає специфічність зовнішніх етіологічних причин та внутрішніх умов, що змінюються під їх впливом.

Визначення особливості психічного стану стоматологічних пацієнтів хворих на психогенні розлади, тактика лікаря-стоматолога.

Тема 4 : Хвороби залежності. Психічні та поведінкові розлади внаслідок вживання алкоголю , наркотичних речовин та речовин, які не внесені в державний перелік наркотиків. Регулювання обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів на міжнародному рівні.

Поняття психоактивних речовин, феноменів вживання та залежності. Причини, які приводять до зловживання психоактивними речовинами та поширеність цього явища. Класичне поняття великого наркоманічного синдрому.

Просте алкогольне сп'яніння, його ступені, діагностика, надання медичної допомоги при гострих алкогольних отруєннях. Патологічне сп'яніння: діагностика, судово-психіатрична експертиза.

Побутове пияцтво. Алкоголізм (залежність від алкоголю), його критерії. Діагностика абстинентного стану, медична допомога. Стадії алкоголізму, особливості деградації особистості. Алкогольний делірій, діагностика та невідкладна медична допомога. Затяжні алкогольні психози, енцефалопатії. Загальні принципи профілактики та лікування алкоголізму.

Медичний, соціальний і правовий критерії наркотичних речовин. Гостра інтоксикація психоактивними речовинами та надання невідкладної медичної допомоги. Класифікація наркоманій та токсикоманій. Клінічні прояви та особливості перебігу наркоманій та токсикоманій. Загальні принципи профілактики й лікування наркоманій та токсикоманій. Регулювання обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів на міжнародному рівні. Стоматологічні ускладнення внаслідок зловживання психоактивними речовинами.

Тема 5. Ендогенні психічні розлади: Шизофренія. Основні клінічні симптоми, форми та типи перебігу. Афективні розлади. Клініка, типи перебігу.

Визначення поняття. Епідеміологія. Клінічні прояви: розщеплення, основні („негативні”) симптоми (аутизм, емоційне збідніння, розлад асоціативного процесу, ефекторно-вольові порушення), продуктивні симптоми (галюцинації, маревні ідеї, дисморфоманія, дисморфофобія). Основні клінічні форми: параноїдна, проста, гебефренічна, кататонічна. Типи перебігу хвороби: безперервно-прогресивний, приступоподібно-прогресивний, періодичний. Поняття дефекту. Гостре психомоторне збудження та невідкладна медична допомога. Особливості стану ротової порожнини у хворих на шизофренію. Особливості надання стоматологічної допомоги хворим на шизофренію.

Визначення поняття, поширеність. Біполярний афективний розлад. Клінічні прояви маніакальної та депресивної фаз. Маскована депресія, її соматовегетативні та психопатологічні ознаки. Циклотимія. Профілактика суїцидальної поведінки. Принципи профілактики й терапії афективних розладів. Особливості надання стоматологічної допомоги хворим на афективні розлади.

Тема 6. Психічні порушення при вроджених та набутих вадах ротової порожнини та щелепно-лицевої ділянки. Психопатії та патохарактерологічний розвиток особистості.

Визначення поняття. Етіологічні фактори. Особливості психічного стану стоматологічних пацієнтів з природженою щілиною піднебіння та з природженою щілиною верхньої губи. Опіки та травми обличчя. Тактика лікаря-стоматолога. Найбільш поширені синдроми при вроджених дефектах: дисморфобічний, астено-депресивний, астено-фобічний; при набутих дефектах: депресивний, астено-депресивний, депресивно-фобічний.

Визначення поняття. Етіологічні фактори психопатії. Основні ознаки психопатії. Клінічні форми психопатії, їх динаміка, вікові особливості. Особливості психічного стану стоматологічних пацієнтів, хворих на збуджену та істеричну психопатію. Патохарактерологічний розвиток особистості, його відмінність від психопатії. Клінічні прояви. Перебіг та прогноз. Тактика лікаря-стоматолога.

Тема 7. Загальні принципи лікування та профілактики психічних захворювань і розладів. Класифікація психотропних препаратів, показання до застосування, ускладнення та методи їх корекції.

Принципи та підходи до фармакотерапії психічних захворювань та розладів. Класифікація основних груп психофармакопрепаратів. Основні показання та протипоказання. Побічні ефекти психофармакотерапії та їх корекція. Підтримуюча терапія. Психотерапія в роботі лікаря стоматолога.

Психоосвіта та психопрофілактика в роботі лікаря стоматолога

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№	Тема	Лекції	Практичні заняття	СРЗ	Всього
1.	Предмет та завдання психіатрії та наркології. Організація допомоги хворим із психічними порушеннями. Особливості організації психіатричної та наркологічної допомоги. Методи психіатричного дослідження. Класифікація психічних розладів, поняття психопатологічного симптому, синдрому та захворювання, реєстри психічних розладів.	2	2	1	5
2.	Загальна психопатологія: симптоми і синдроми розладів відчуття, мислення, емоційно-вольової та когнітивної сфери. Порушення свідомості та самосвідомості. Психопатологічні синдроми		2	2	4
3.	Екзогенні психічні розлади .Епілепсія. Неврози. Гострі невротичні реакції Бойова психічна травма та її наслідки		2	1	3
4.	Хвороби залежності. Психічні та поведінкові розлади внаслідок вживання алкоголю , наркотичних речовин та речовин, які не внесені в державний перелік наркотиків. Регулювання обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів на міжнародному рівні.		2	2	4
5.	Ендогенні психічні розлади. : Шизофренія. Основні клінічні симптоми, форми та типи перебігу. Афективні розлади. Клініка, типи перебігу.		2	2	4
6.	Психічні порушення при вроджених та набутих вадах ротової порожнини та щелепно-лицевої ділянки. . Психопатії та патохарактерологічний розвиток особистості.	2	2	2	6
7.	Загальні принципи лікування та профілактики психічних захворювань і розладів. Класифікація психотропних препаратів, показання до застосування, ускладнення та методи їх корекції.		2	2	4
	Всього	4	14	12	30

5. Теми лекційних / семінарських / практичних / лабораторних занять

5.1. ТЕМИ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

№	Назва теми	Годин
1.	Предмет та завдання психіатрії та наркології. Організація допомоги хворим із психічними порушеннями. Особливості організації психіатричної та наркологічної допомоги. Методи психіатричного дослідження. Класифікація психічних розладів, поняття психопатологічного симптому, синдрому та захворювання, реєстри психічних розладів.	2
2.	Психічні порушення при вроджених та набутих вадах ротової порожнини та щелепно-лицевої ділянки. Психопатії та патохарактерологічний розвиток особистості.	2
	Всього	4

5.2. Теми семінарських занять: Семінарські заняття не передбачені.

5.3. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№	НАЗВА ТЕМИ	Годин
1	Предмет та завдання психіатрії та наркології. Організація допомоги хворим із психічними порушеннями. Особливості організації психіатричної та наркологічної допомоги. Методи психіатричного дослідження. Класифікація психічних розладів, поняття психопатологічного симптому, синдрому та захворювання, реєстри психічних розладів.	2
2	Загальна психопатологія: симптоми і синдроми розладів відчуття, мислення, емоційно-вольової та когнітивної сфери. Порушення свідомості та самосвідомості. Синдроми	2
3	Екзогенні психічні розлади .Епілепсія. Неврози. Гострі невротичні реакції Бойова психічна травма та її наслідки	2
4	Хвороби залежності. Психічні та поведінкові розлади внаслідок вживання алкоголю, наркотичних та інших психоактивних речовин. Регулювання обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів на міжнародному рівні.	2
5	Ендогенні психічні розлади. Шизофренія. Основні клінічні симптоми, форми та типи перебігу. Афективні розлади. Клініка, типи перебігу.	2
6	Психічні порушення при вроджених та набутих вадах ротової порожнини та щелепно-лицевої ділянки. Психопатії та патохарактерологічний розвиток особистості.	2
7	Загальні принципи лікування та профілактики психічних захворювань і розладів. Класифікація психотропних препаратів, показання до застосування, ускладнення та методи їх корекції.	2
Всього:		14

5.2. Теми семінарських занять: Семінарські заняття не передбачені.

6. САМОСТІЙНА РОБОТА ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ

№ з. п.	ТЕМА	Кількість годин
1.	Предмет та завдання психіатрії та наркології. Організація допомоги хворим із психічними порушеннями. Особливості організації психіатричної та наркологічної допомоги. Методи психіатричного дослідження. Класифікація психічних розладів, поняття психопатологічного симптому, синдрому та захворювання, реєстри психічних розладів.	1
2.	Загальна психопатологія: симптоми і синдроми розладів відчуття, мислення, емоційно-вольової та когнітивної сфери. Порушення свідомості та самосвідомості. Психопатологічні синдроми	2
3.	Екзогенні психічні розлади .Епілепсія. Неврози. Гострі невротичні реакції Бойова психічна травма та її наслідки	1
4.	Хвороби залежності. Психічні та поведінкові розлади внаслідок вживання алкоголю , наркотичних речовин та речовин, які не внесені в державний перелік наркотиків. Регулювання обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів на міжнародному рівні.	2
5.	Ендогенні психічні розлади. : Шизофренія. Основні клінічні симптоми, форми та типи перебігу. Афективні розлади. Клініка, типи перебігу.	2
6.	Психічні порушення при вроджених та набутих вадах ротової порожнини та щелепно-лицевої ділянки. . Психопатії та патохарактерологічний розвиток особистості.	2
7.	Загальні принципи лікування та профілактики психічних захворювань і розладів. Класифікація психотропних препаратів, показання до застосування, ускладнення та методи їх корекції.	2
	Всього	12

7. Методи навчання

Практичні заняття: бесіда, вирішення клінічних ситуаційних задач, відпрацювання навичок огляду пацієнта.

Самостійна робота: самостійна робота з підручником, самостійна робота з банком тестових завдань, самостійне вирішення клінічних завдань.

8. Форми контролю та методи оцінювання (у т. ч. критерії оцінювання результатів навчання)

Поточний контроль:

усне опитування, тестування, розв'язання ситуаційних клінічних завдань, оцінювання активності участі в роботі на занятті.

Підсумковий контроль: залік.

Оцінювання поточної навчальної діяльності на практичному занятті:

Оцінювання теоретичних знань з теми заняття:

- методи: опитування, вирішення ситуаційних клінічних задач.

Критерії поточного оцінювання на практичному / семінарському / лабораторному занятті

Оцінка	Критерії оцінювання
Відмінно «5»	Здобувач має вільно володіти матеріалом, приймати активну участь в обговоренні теми та вирішенні ситуаційних клінічних задач, висловлювати свою думку з теми заняття, демонструвати творче мислення.
Добре «4»	Здобувач має добре володіти матеріалом, приймати участь в обговоренні матеріалу та вирішенні ситуаційних клінічних задач, висловлювати свою думку з теми заняття, демонструвати логічне мислення.
Задовільно «3»	Здобувач має відповідати на питання за темою, недостатньо володіючи матеріалом, невпевнено приймати участь в обговоренні та вирішенні ситуаційних клінічних задач.
Незадовільно «2»	Здобувач не володіє матеріалом, не приймає участь в обговоренні та вирішенні ситуаційних клінічних задач.

Залік виставляється здобувачу, який виконав усі завдання робочої програми навчальної дисципліни, приймав активну участь у практичних заняттях, виконав та захистив індивідуальне завдання та має середню поточну оцінку не менше ніж 3,0 і не має академічної заборгованості.

Залік здійснюється: на останньому занятті до початку екзаменаційної сесії – при стрічковій системі навчання, на останньому занятті – при цикловій системі навчання. Оцінка за залік є середньоарифметичною за всіма складовими за традиційною чотирибальною шкалою і має величину, яка округлюється за методом статистики з двома десятковими знаками після коми.

9. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Отриманий середній бал за навчальну дисципліну для здобувачів, які успішно опанували робочу програму навчальної дисципліни, конвертується з традиційної чотирибальної шкали у бали за 200-бальною шкалою, як наведено у таблиці:

Таблиця конвертації традиційної оцінки у багатобальну шкалу

Традиційна чотирибальна шкала	Багатобальна 200-бальна шкала
Відмінно («5»)	185 – 200
Добре («4»)	151 – 184
Задовільно («3»)	120 – 150
Незадовільно («2»)	Нижче 120

Багатобальна шкала (200-бальна шкала) характеризує фактичну успішність кожного здобувача із засвоєння освітньої компоненти. Конвертація традиційної оцінки (середній бал за навчальну дисципліну) в 200-бальну виконується інформаційно-технічним відділом Університету.

Відповідно до отриманих балів за 200-бальною шкалою, досягнення здобувачів оцінюються за рейтинговою шкалою ECTS. Подальше ранжування за рейтинговою шкалою ECTS дозволяє оцінити досягнення здобувачів з освітньої компоненти, які навчаються на одному курсі однієї спеціальності, відповідно до отриманих ними балів.

Шкала ECTS є відносно-порівняльною рейтинговою, яка встановлює належність здобувача до групи кращих чи гірших серед референтної групи однокурсників (факультет, спеціальність). Оцінка «А» за шкалою ECTS не може дорівнювати оцінці «відмінно», а оцінка «В» – оцінці «добре» тощо. При конвертації з багатобальної шкали межі оцінок «А», «В», «С», «D», «Е» за шкалою ECTS не співпадають з межами оцінок «5», «4», «3» за традиційною шкалою. Здобувачі, які одержали оцінки «FX» та «F» («2») не вносяться до списку здобувачів, що ранжуються. Оцінка «FX» виставляється здобувачам, які набрали мінімальну кількість балів за поточну навчальну діяльність, але яким не зарахований підсумковий контроль. Оцінка «F» виставляється здобувачам, які відвідали усі заняття з дисципліни, але не набрали середнього балу (3,00) за поточну навчальну діяльність і не допущені до підсумкового контролю.

Здобувачі, які навчаються на одному курсі (однієї спеціальності), на підставі кількості балів, набраних з дисципліни, ранжуються за шкалою ECTS таким чином:

Конвертація традиційної оцінки з дисципліни та суми балів за шкалою ECTS

Оцінка за шкалою ECTS	Статистичний показник
A	Найкращі 10% здобувачів
B	Наступні 25% здобувачів
C	Наступні 30% здобувачів
D	Наступні 25% здобувачів
E	Наступні 10% здобувачів

10. Методичне забезпечення

- Робоча програма навчальної дисципліни
- Силабус
- Методичні розробки до практичних занять
- Мультимедійні презентації
- Ситуаційні клінічні завдання
- Електронний банк тестових завдань з дисципліни

11. Перелік питань для підготовки здобувачів вищої освіти до заліку

1. Предмет психіатрії та наркології
2. Завдання психіатрії та наркології
3. Основні етапи розвитку психіатрії.
4. Структура психіатричної та наркологічної допомоги, психіатричної лікарні й диспансеру.
5. Принципи догляду за психічно хворими.
6. Основні фактори етіології психічних розладів

7. Основні патогенетичні механізми психічної патології
8. Правові принципи психіатричної допомоги. Сучасна концепція охорони психічного здоров'я в Україні.
9. Роль лікаря соматичного профілю в наданні медичної допомоги хворим із симптоматичними психічними порушеннями.
10. Перша і невідкладна допомога хворим із психічними порушеннями, основні показання до госпіталізації.
11. Психофізіологічні та нейропсихологічні основи розладів відчуттів, сприймань та уявлень
12. Класифікація та визначання порушень відчуттів: гіперестезії, гіпестезії, анестезії, сенестопатії.
13. Класифікація та визначання порушень сприймань: ілюзії, психосенсорні розлади, галюцинації.
14. Вікові особливості розладів відчуттів, сприймань та уявлень.
15. Класифікація та визначення порушень пам'яті
16. Психофізіологічні та нейропсихологічні основи розладів пам'яті.
17. Класифікація та визначення порушень мислення та інтелекту. Психофізіологічні та нейропсихологічні основи розладів мислення та інтелекту.
18. Способи виявлення розладів мислення та інтелекту. Класифікація та визначення порушень емоцій
19. Психофізіологічні та нейропсихологічні основи розладів емоцій. Способи виявлення розладів емоцій.
20. Класифікація та визначення порушень ефektorної сфери
21. Психофізіологічні та гебефренічні, деліріозні, онейроїдні, аментивні, астеничної сплутаності свідомості, сутінкового стану
22. Основні клінічні форми соматогенних психозів.
23. Психічні розлади при вагітності, у післяпологовому та лактаційному періодах.
24. Психічні розлади при пухлинах головного мозку.
25. Психічні розлади при пухлинах позамозкової локалізації.
26. Особливості психічних розладів при ендокринних захворюваннях.
27. Основні принципи терапії, реабілітації та профілактики психічних розладів при ендокринних та соматичних захворюваннях.
28. Класифікація психічних порушень при гострих та хронічних інфекціях.
29. Особливості психічних порушень при сифілісі мозку, прогресивному паралічі.
30. Психічні розлади у ВІЛ-інфікованих.
31. Принципи лікування психічних розладів при гострих і хронічних інфекціях.
32. Психічні порушення у гострому періоді черепно-мозкової травми, їх лікування та профілактика.
33. Поняття, психоактивних речовин, феноменів вживання та залежності.
34. Особливості і перебіг наркологічних захворювань по фазах.
35. Вплив алкоголю на вищу нервову діяльність людини.
36. Просте алкогольне сп'яніння, його ступені, індивідуальні особливості, діагностика, надання медичної допомоги при гострих алкогольних отруєннях.
37. Патологічне алкогольне сп'яніння, діагностика, судово-психіатрична експертиза.
38. Алкоголізм, його критерії, наркоманічний синдром при алкоголізмі. Діагностика алкогольного абстинентного стану, медична допомога.
39. Стадії алкоголізму, особливості деградації особистості.
40. Затяжні метаалкогольні психози.

41. Поняття психогенного розладу
42. Етіологічні та патогенетичні фактори психогенних розладів
43. Класифікація психогеній.
44. Визначення понять емоційно-стресова, адаптаційна реакції, неврози.
45. Клінічна картина неврастенії.
46. Класифікація та клінічна картина тривожних розладів.
47. Клінічна картина obsесивно-компульсивного розладу та дисоціативних розладів
48. Депресивні невротичні розлади.
49. Моносимптомні неврози у дітей.
50. Класифікація, клінічна картина та лікування соматоформних розладів
51. Лікування та профілактика неврозів.
52. Визначення поняття шизофренії. Причини шизофренії.
53. Основні клінічні форми шизофренії. Типи перебігу шизофренії. Кінцевий стан шизофренії. Поняття про ремісію та дефект. Принципи терапії шизофренії
54. Клінічна картина маніакально-депресивного психозу. Циклотимія.
55. Масковані депресії.
56. Особливості афективних розладів у дітей і підлітків.
57. Принципи терапії хворих на афективні розлади..
58. Розлади особистості та поведінки у дорослих, фактори, що сприяють їх розвитку.
59. Причини олігофренії та класифікація за етіологічними ознаками. Принципи терапії, корекції, експертизи, реабілітації при олігофреніях. Організація навчально-виховного та трудового процесу при олігофренії. Клінічні форми олігофренії. Сомато-неврологічні прояви олігофренії.
60. Визначення поняття ранній дитячий та атиповий аутизм. Клінічні прояви. Діагностика. Лікування. Принципи корекції та реабілітації.

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Нові клінічні протоколи: Психіатрія. Київ. Професійні видання, 2020. – 265 с.
2. Погорелов І. І. Психіатрія і наркологія: підручник / І.І. Погорелов, О.Д. Манаєнкова. — 3-є вид. випр. – К.: ВСВ «Медицина», 2023. – 319 с.
3. Психіатрія та наркологія в загальній медичній практиці: навчальний посібник / Г.М. Кожина, Н.О. Марута, Л.М. Юр'єва та ін. — 2-е вид. стер. – К.: ВСВ «Медицина», 2023. – 344 с..
4. Психіатрія та наркологія А.М. Скрипніков та ін. Київ: Медицина, 2021. – 224с.
5. Психіатрія і наркологія В.Л. Гавенко, В.С. Бітенський. – Київ: Медицина, 2020. – 512 с.
6. Психіатрія та наркологія: навчально-методичний посібник / А. М. Скрипніков, Л. В. Животовська, Л. А. Боднар, Г. Т. Сонник. — 2-е вид., стер. – К.: ВСВ «Медицина», 2021. – 224 с.

Додаткова

1. Бенджамин С., Голдберг Д., Крид Ф. Психиатрия в медицинской практике – Киев.: Сфера – 1999 – 179 с.
2. Блейхер В.М., Крук И.В. Толковый словарь психиатрических терминов // Воронеж НПО "Модэк", 1995, - 280 с.

3. Вступ до психіатрії: 7-е видання / Дональд В. Блек, Ненсі К. Андреасен. – К.: ВСВ «Медицина», 2024. – 638 с.
4. Гавенко В.Л., Бітенський В.С., Влох І.Й., Абрамов В. А. та ін. Психіатрія і наркологія [Підручник]. «Здоров'я», Київ, 2009. 512 с.
5. Гельдер М., Гет Д., Мейо Р. Оксфордское руководство по психиатрии – Киев: Сфера – 1997 – т. 1– 164 с.
6. Гельдер М., Гет Д., Мейо Р. Оксфордское руководство по психиатрии – Киев: Сфера – 1997 – т. 2– 175 с.
7. Герасименко Л.О. Психогенні психічні розлади: навчально-методичний посібник / Л.О. Герасименко, А.М. Скрипніков, Р.І. Ісаков. – К.: ВСВ «Медицина», 2021. – 208 с.
8. Депресія: погляд психотерапевта: наук. попул. вид. / В.Ю. Юнак. – К.: ВСВ «Медицина», 2023. – 334 с.
9. Жариков Н.М., Тюльпин Ю.Г. Психиатрия: Учебник. – М.: Медицина, 2000. – 544 с.
10. Жмуров В.А. Психопатология – М: Медицинская книга, Н.Новгород: изд-во НГМА, 2002. – 668 с.
11. Ісаков Р.І. Психосоматична патологія. – К.: ВСВ «Медицина», 2023. – 167 с.
12. Каплан Г.И., Седок Б., Дж. Клиническая психиатрия // Москва, Медицина - 1994 - Т. 1, С. - 587 – 630
13. Кожина Г.М., Мішієв В.Д. Дитяча психіатрія. – К.: Медицина, 2014. – 376 с.
14. Кузнецов В.М., Чернявський В.М. Психіатрія. – К.:Здоров'я, 1993. – 344 с.
15. Медицина невідкладних станів: Швидка і невідкладна медична допомога: Підручник / За ред. І. С. Зозулі. Розділ: Невідкладна допомога в психіатрії. Кузнецов В.М.— К.: ВСВ "Медицина", 2012. — 728 с., пал. тв.
16. Международная классификация болезней (10-й пересмотр). Классификация психических и поведенческих расстройств. Клинические описания и указания по диагностике. – С-Пб: Адис, 1994.
17. Менделевич И.К. Психиатрическая пропедевтика – М: Медицина -1997 – 290 с.
18. Напреев О. К., Винник М. І., Влох І. Й., Голубков О. З., та ін. Психіатрія і наркологія: підручник. ВСВ «Медицина». Київ, 2011. 528 с.
19. Погорелов І. І., Манаєнкова О. Д. Психіатрія і наркологія: підручник (ВНЗ І—ІІІ р. а.). – К.: Медицина, 2018. – 422 с.
20. Психиатрия и психотерапия : справочник / Герд Лаукс, Ханс-Юрген Мёллер; пер. с нем. ; под. общ. ред. акад. РАМН П.И. Сидорова – М.: МЕДпресс-информ, 2010. – 512 с. : ил.
21. Психіатрія та наркологія: навчально-методичний посібник / А.М. Скрипніков, Л.В. Животовська, Л.А. Боднар, Г.Т. Сонник. — 2-е видання. – **К.**: «Медицина», 2021. – 224 с.
22. Психіатрія та наркологія в загальній медичній практиці: навчальний посібник / Г.М. Кожина, Н.О. Марута, Л.М. Юр'єва та ін.. - **К.**: «Медицина», 2019. – 344 с.
23. Психіатрія. Збірник тестових завдань. Навчально – методичний посібник. проф., докт. мед. наук Г.Я. Пилягіна, доцент, канд. мед. наук Т.О. Гончар, асистент, канд. мед. наук А.Г. Бондарчук, асистент О.В. Зубатюк, асистент Ю.Я. Челядин
<https://drive.google.com/file/d/0B5eFD4XXvyN8ekI4U19BTVFaeU0/view>
24. Психіатрія/ під ред. В. М. Козідубової, В. М. Кузнецова, В.А. Вербенко, Л. М. Юр'євої, О. О. Фільца, І. О. Бабюка.. – Харків: Оберіг, 2013 р. 1164 с.

25. Руководство по психиатрии. В 2 томах. Т.1/А.С.Тиганов, А.В.Снежневский, Д.Д.Орловская и др.; Под ред. А.С.Тиганова. –М.:Медицина,1999. – 712 с.
26. Руководство по психиатрии. В 2 томах. Т.2/А.С.Тиганов, А.В.Снежневский, Д.Д.Орловская и др.; Под ред. А.С.Тиганова. –М.:Медицина,1999. – 784 с.
27. Скрипніков А.М., Животовська Л.В., Боднар Л.А., Сонник Г.Т. Психіатрія та наркологія. – К.: Медицина, 2019. – 224 с.
28. Сметанников П.Г. Психиатрия: Руководство для врачей. – Изд. 5-е, перераб. и доп. – М: Медицинская книга, Н.Новгород: Изд-во НГМА, 2002. – 708 с.
29. Сонник Г.Т., Напреев О.К., Скрипніков А.М. Психіатрія : підручник для студентів стоматологічних факультетів вищих мед. навч. закладів III – IV рівнів акредитації / Г. Т. Сонник, О.К. Напреев, А.М. Скрипніков. – К. Здоров'я, 2006. – 432 с.
30. Тести з психіатрії / Кузнецов В.М., Коротоножкін В.Г., Олійник А.В., Насінник О.А., Уралова Л.Т., Бондарчук А.Г., Костюченко С.І., Белов О.Б., Шейко М.В. К., 2009. — 234 с.
31. Ургентна психіатрія (клініка, психодіагностика, терапія невідкладних станів). / Дзюб Г. К., Кузнецов В. М., Нестерчук Н. В. / К., 2010. — 190 с.
32. Чабан О. С., Хаустова О. О., Омелянович В. Ю. Невідкладна допомога в психіатрії та наркології. – К.: Медкнига, 2019. – 172 с.
33. Чабан О. С., Хаустова О. О., Нестерович Я. М. Невідкладна допомога в психіатрії та наркології. – К.: Медкнига, 2010. – 132 с.

13. Електронні інформаційні ресурси

<https://info.odmu.edu.ua/>

Електронний каталог бібліотеки ОНМедУ можна знайти за адресом:

<https://library.odmu.edu.ua/catalog/>